

**Metodický průvodce
k vlastivědnému učivu
pro 4. ročník**

BURZA METOD

BRAINSTORMING (bouře mozků)

Cíl:

- shromáždit co nejvíce názorů na danou problematiku; hledat cesty k řešení problému;
- dát možnost každému volně vyslovit nápady a myšlenky, vytvořit prostor pro další diskusi.

Pravidla:

Zákaz kritiky či jakéhokoli hodnocení přinášených nápadů (ze strany žáků i učitele).

Uvolnění fantazie. Neplatí žádná tabu, i ty nejšílenější nápady mohou být východiskem pro řešení. Nápady by měly být co nejkonkrétnější. Každý návrh, nápad se musí zapsat.

Vzájemná inspirace - jeden svými nápady inspiruje druhého. Humor je vítán, agrese ne.

Postup:

1. Seznámit žáky s metodou a pravidly.
2. Napsat téma nebo otázku viditelně na velký papír, na tabuli.
3. Požádat všechny o nápady, odpovědi, asociace. (Co si představuješ pod pojmem, Vymysli, jak..., Navrhni!...).
4. Zapisovat všechny nápady.
5. Když se nápady opakují, zkuste přivést žáky na pohled z jiného úhlu, položit doplňující otázku.
6. Nápady nechat „uležet“, později se k nim vrátit a použít jako východisko pro další přemýšlení či řešení problému.

VARIANTA: BRAINSTORMING SKUPINOVÝ (trojice - čtveřice)

EXPERTNÍ SKUPINY

Cíl:

- naučit žáky učit se z textu, zapamatovat si hlavní myšlenky, říci je vlastními slovy;
- vysvětlit spolužákům nové učivo, pracovat samostatně, odpovědně, svědomitě.

Postup:

1. Rozdělte třídu na 4 - 6 skupin (= **mateřské** neboli **domovské skupiny**).
2. Skupiny dostanou tolik studijních textů, kolik mají členů. Každý text je jiný (očíslovaný I - 5) a je to vždy jedna část (odstavec) určitého tématu.

Př.: Téma Praha: 1. Historie Prahy, 2. Praha - hlavní město, 3. Památky Prahy, 4. Doprava v Praze, 5. Okolí Prahy.

Připravit kvalitní, přiměřené a výstižné texty je nejtěžší úkol pro učitele.

3. Každý člen domovské skupiny si vybere jeden text.

4. Všichni žáci z domovských skupin, kteří si vybrali text číslo 1 (Historie Prahy), se spojí do nové skupiny. Taktéž se spojí žáci s textem 2, 3, 4, 5. Tyto nové skupiny se nazývají **expertní skupiny**. Každá expertní skupina bude zaměřena na jednu část tématu.

5. Členové expertních skupin nastudují svoje téma tak, aby byl každý z nich schopen nastudované informace předat ostatním spolužákům (naučit se důležité myšlenky memorovat vlastními slovy). Společně pak experti plní další písemně zadané úkoly pod textem (připraví si obrazový materiál, otázky k textu, křížovku, čtyřsměrku apod.).

6. Po splnění bodu 5 se každý expert vrací zpět do původní - mateřské (domovské) skupiny, kde bude plnit roli „učitele“. Začíná expert číslo 1. Přednese a učí ostatní členy skupiny o historii Prahy. S výkladem pokračují experti 2 - 5. Ostatní žáci kladou otázky, pokud něčemu nerozumí.

7. Nakonec společně plnit úkoly, které experti připravili, prohlédnout si obrazový aj. materiál.

SKUPINOVÁ VÝUKA

Cíl:

- rozvoj kooperace mezi žáky (podněcuje žáky ke spolupráci, dělbě práce, vzájemné pomoci);
- řešení náročnější úlohy nebo problému;
- rozvoj komunikačních dovedností (sdílení názorů, prezentace výsledků, argumentace);
- rozvoj sociálních dovedností, učení se skupinovému soužití; aktivizace žáků ve vyučování.

Pravidla tvoření skupin:

a) heterogenní skupiny (různorodé)

Nejlépe je výběr žáků provést cíleně tak, aby výkonnost skupin byla vyrovnaná, aby každá skupina jako celek při řešení uspěla.

b) homogenní (stejnorodé)

podle výkonů - vnitřní diferenciací, ve skutečnosti nejde o skupinovou výuku;
podle pohlaví - nejčastější v TV, PČ.

Postup:

1. Formulace úkolu, otázky nebo problému:

Skupiny mohou řešit stejný úkol nebo rozdílné úkoly tvořící stěžejní body učiva. Zadáání by mělo být písemné, jasné a srozumitelné, stejně jako pracovní podmínky a pravidla.

2. Vlastní skupinová práce žáků:

Skupina spojenými silami analyzuje zadání, zpracovává materiál, hledá cesty k řešení, ověřuje jejich správnost, členové konfrontují názory, argumentují, logicky zdůvodňují. Učitel prochází mezi skupinami, sleduje činnost všech, je připraven konzultovat, při velké hlučnosti jednotlivce individuálně ztišíme - ne před celou třídou, abychom nerušili.

3. Prezentace výsledků:

Skupiny prezentují svá řešení (ústně, schématicky na tabuli, písemně nástěnnou formou), proběhne analýza výsledků, diskuse a hodnocení (sebehodnocení skupin, hodnocení učitelem).

PARTNERSKÁ VÝUKA (jedná se o spolupráci žáků při učení ve dvojicích). Žáci si vyměňují názory na řešení úloh, pomáhají si, kompenzují své nedostatky, společně připravují otázky, kontrolují úkoly, shromažďují informace, zhotovují modely, kresby, řeší hádanky, diskutují o problému, nacvičují rozhovor. Jde o nejlepší průpravu pro skupinovou práci.

POJMOVÁ, MYŠLENKOVÁ MAPA

Cíl:

- uplatnit vědomosti, zkušenosti, prohloubit poznání, zpřesnit vztahy mezi pojmy;
- rozvíjet intelektuální dovednosti, učit se srovnávat, hodnotit, vysvětlovat, interpretovat, systematizovat poznatky;
- cvičit analýzu a syntézu, učit se učit.

Podstata pojmové, myšlenkové mapy:

V odborné literatuře se setkáme jak s totožným chápáním pojmové a myšlenkové mapy, tak s tím, že pojmové mapy představují pouze „soupis“ všech pojmů k danému tématu, zatímco myšlenkové mapy tyto pojmy systematizují, logicky třídí, naznačují vzájemné vztahy.

Myšlenkové mapy cíleně kombinují klíčová slova a hlavní myšlenky s obrázky, prostorovými schématy, barvami, velikostí nebo tvarem písma atd.

Postup:

1. Napiš doprostřed velkého papíru problém (téma) a zakroužkuj ho.
2. Uvažuj o dílčích problémech (podtématech), které mají nějaký vztah k hlavnímu problému (tématu). Každé podtéma dej do menšího kroužku a přiřaď ho k nadpisu: tvoř podmnožiny, větve.
3. K podmnožinám (větvím) uváděj důležité informace, pojmy, maluj obrázky vystihující danou problematiku. Učitel může důležité informace napsat (namalovat) na kartičky, které žáci v prvních fázích pouze logicky třídí podle významových okruhů a přiřazují je k jednotlivým větvím.
4. Hledej a vyznačuj vztahy mezi jednotlivými kroužky.

Zpočátku mají mapy podobu **brainstormingu** - pojmy se postupně nabalují okolo ústředního tématu. Pojmy se zatím nepropojují, neurčují se souvislosti. Mapy u nejmenších dětí bývají **obrázkové**. K posunu vedou vhodné **otázky učitele** (K čemu slovo patří? Není tu už napsáno jiným výrazem? Jak říkáme slepici, kočce, psovi dohromady?). **Hledání souvislostí, třídění pojmů a přiřazování ke kategoriím** je další etapou ve zvládnutí tvorby myšlenkových map. Ve chvíli, kdy vědomě začínáme hledat souvislosti a vazby, je potřeba, aby se pojmy daly snadno ubírat, přidávat a přemísťovat. Zde se osvědčily **lepící kartičky** nebo **kartičky s magnety**. Na kartičkách mohou být nejen pojmy, ale i otázky, ke kterým se můžeme vrátit. Proto je důležité, aby mapa mohla být určitou dobu ve třídě k dispozici.

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ (PROBLÉMOVÁ VÝUKA)

Cíl:

- naučit se řešit problém; samostatné objevování neznámých skutečností;
- získat trvalé vědomosti;
- aktivizace vyučování.

Definice problému:

Problém je situace současně obtížná, nejasná, nová. Je to teoretická nebo praktická obtíž, kterou žák řeší svým vlastním aktivním zkoumáním. Tzn., že žákům nejsou sdělovány „hotové“ vědomosti nebo fakta, ale jsou vedeni k tomu, aby se snažili k novým poznatkům dospět vlastním uvažováním, měřením, pozorováním, výpočtem.

Problémové úlohy by měly vycházet z reálných životních situací nebo na ně navazovat. Jednoduchým řešením problému je kladení problémových otázek, úkolů začínajících slovy: srovnej, proč, čím se liší, jak bys vysvětlil, urči, dokaž, popiš, jaký je rozdíl, jak lze použít atd.

Postup:

1. Zjištění problému.
2. Orientace v problému.
3. Hledání jádra problému.
4. Stanovení hypotéz.
5. Ověřování hypotéz.
6. Vyslovení závěru, vyřešení problému.
7. Při neúspěšném řešení návrat k bodu, v němž vznikla chyba.

Soustava postupně náročnějších problémových úloh (Nečasová 1976):

1. Doplnit neúplný text (schéma) z hlediska logického úsudku.
2. Uspořádat nezvyklé sestavení faktů (čísel, slov, vět, myšlenek) do celku.
3. Opravit úmyslnou chybu.
4. Vybrat údaje, které do úlohy nepatří - neodpovídají podmínkám.
5. Zodpovědět záporně postavenou otázku a převést ji na formu kladnou.
6. Vymyslet větu, vyprávění, příklad, který by řešil nějakou rozpornou situaci.
7. Pořídit důkaz k určité definici a uvést příklad na porušení definice.
8. Najít princip předloženého schématu.
9. Navrhnout několik řešení určité úlohy nebo určit jediné možné řešení.
10. Objevit problém za spolupráce s ostatními.
11. Samostatně objevit problém, uvést hypotézy, zdůvodnit řešení.

PĚTILÍSTEK

Cíl:

- evokace nového učiva; zjistit, bylo-li nové téma, pojem pochopeno;
- stručně shrnout téma, názor, postoj;
- naučit se přesně formulovat myšlenky, neodbíhat od tématu.

Postup:

1. Seznámit žáky se strukturou pětilístku - napsat jim na tabuli, co píší na který řádek. Na:
    1. řádek - pište 1 slovo (podstatné jméno, název, námět, téma). *Př.: kočka*
    2. řádek - pište 2 slova (přídavná jména vyjadřující jaký, -á, -é podst. jm. je).
Př.: domácí, divoká
    3. řádek - pište 3 slova (slovesa, děj, co dělá, co činí, co koná). *Př.: mňouká, loví, protahuje se*
    4. řádek - pište 4 slova (věta, souvislé vyjádření). *Př.: Kočka domácí je savec.*
- U menších dětí netrváme na větě o čtyřech slovech, ale dbáme na to aby věta odpovídala otázce (zadání) a aby dávala smysl.

5. řádek - pište 1 slovo (shrnutí, asociace, rčení, synonymum, pointa, vyjádření podstaty, metafora). *Př.: číča*

2. Žáci podle instrukcí vytvoří svůj pětilístek. Je možné jim na tabuli načrtnout následující strukturu, do které oni pouze doplňují co nejvýstižnější slova:

NÁZEV, TÉMA

PŘÍDAVNÉ JMÉNO

PŘÍDAVNÉ JMÉNO

SLOVESO

SLOVESO

SLOVESO

VĚTA (SOUVISLÉ VYJÁDŘENÍ)

SHRNUTÍ

3. Učitel může tvořit pětilístek společně se žáky.

4. Prezentace pětilístků.

5. Zpracování pětilístků může být přípravou pro slohovou práci nebo může sloužit jako opakovací cvičení.

VÝUKOVÉ PROJEKTY

Cíl:

- řešit komplexnější problémové úlohy s cílem osvojit si potřebné vědomosti a dovednosti;
- propojit výuku s praktickým životem (projekt překračuje hranice třídy, školy);
- sdružovat ke spolupráci několik vyučovacích předmětů (využít mezipředmětové vztahy);
- zapojit do výuky rodiče případně vybrané experty;
- vést žáky k aktivitě, samostatnosti, odpovědnosti, vytrvalosti, sebedůvěře i sebekritičnosti, toleranci a tvořivému přístupu.

Projektové úlohy - žádají, aby žák něco:

- zhotovil, zorganizoval, vyzkoušel;
- vypracoval návrh, plán, postup, program.

Projekty mohou být převážně teoretické, nebo převážně praktické; krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé; žákovské, nebo vnesené do vyučování učitelem.

Postup:

1. Stanovení cíle, tématu (měla by to být situace, která je pro žáky zajímavá, přitažlivá, představuje pro ně problém, přiměřená věku, vhodně motivovaná).
2. Vytvoření plánu řešení (společné prodiskutování, výběr úkolů pro jednotlivce, skupiny, odhad potřebného materiálu, kalkulace nákladů, určení podoby a formy zpracování...).
3. Realizace plánu, pozorné a kritické sledování jeho plnění. V této fázi se reali-

zují všechny aktivity, které mají podle plánu zajistit očekávané výsledky (shromažďování materiálu, informací, provádění pozorování, měření, exkurzí, interview...)

4. Vyhodnocení (realizace projektu je třeba dokumentovat, výsledky zveřejnit a vyhodnotit). Motivační vliv má seznámení školní nebo širší veřejnosti s konkrétními výstupy.

Projektový týden - znamená protipól frontální výuky, neboť učení probíhá ve skupinách nebo individuálně, napříč ročníky a vyučovacími předměty, mění se obsah i metody, dochází k propojení učení a práce, školy a veřejnosti.

SNĚHOVÁ KOULE (varianta skupinové - kooperativní výuky)

Cíl:

- získat co nejvíce názorů, řešení úlohy - problému;
- naučit se spolupracovat, prodiskutovávat problém, argumentovat, obhájit své názory a přijmout názory ostatních;
- učit se učit.

Postup:

1. Po vymezení úkolu začínají pracovat jednotlivci. Žáci problém analyzují a na 3 - 5 lístečků píší všechna řešení - informace, které je k danému tématu (na danou otázku) napadnou.

Př.: Navrhni, jak můžeš šetřit vodou? 1. Vždy dotáhnu kohoutek, aby nekapal. 2. Nebudu si na koupání napouštět plnou vanu. 3. Zalévat budu dešťovou vodou - ne vodou z kohoutku. 4. Při umývání nenechám zbytečně téct vodu naplno.

2. Jednotlivci se spojí do dvojic - trojic (podle počtu žáků ve třídě). Skupinky pokračují v řešení problému: přečtou si všechny náměty na lístečcích a upřesní si (poopraví) to, čemu někdo ze skupiny nerozumí. Lístečky vytrídí tak, aby se stejné myšlenky neopakovaly několikrát - tzn., že lístečky s úplně stejným textem (slovy) dají žáci na sebe (slepí k sobě). Každý nápad tedy zůstává „ve hře“ pouze jednou.

3. Dvojice či trojice lze ještě spojit do čtveřic - šestic. Tyto větší skupiny plní stejné úkoly jako ad) 2. Výsledkem je množství nápadů, návrhů řešení, odpovědí na otázku, které jsou výsledkem práce celé skupiny. Na první pohled je taky zřejmé, kolik žáků navrhovalo stejné řešení (podle počtu lístečků slepených k sobě) a který návrh či řešení se objevil pouze jednou, čímž může být velmi cenný – originální (nebo také chybný - nevhodný).

4. Prezentace nápadů a diskuse.

ROZHOVOR, DISKUSE

Jde jak o výukové metody, tak o hlavní činnosti žáků v komunikační a slohové výchově.

Cíl:

- získat co nejvíce názorů na dané téma; vtáhnou žáky do účasti na řešení problému;
- naučit se formulovat svoje názory, vysvětlovat, argumentovat;
- trénovat způsoby dorozumívání v různých komunikačních situacích.

Metoda rozhovoru představuje verbální komunikaci v podobě otázek a odpovědí dvou nebo více osob na dané téma. Sleduje stanovený cíl. Může vést žáky k účasti na řešení probírané problematiky různými způsoby. Nejúčinnější je případ, kdy učitelova otázka vyvolá výměnu názorů mezi žáky a teprve poslední žák formuluje výslednou odpověď. Tato úroveň rozhovoru má už blízko k diskusi, ale klade specifické nároky na otázky.

Při nácviu rozhovoru či diskuse je nutné postupovat po malých krocích - učit se klást otázky; odpovídat na ně; střídat role posluchač - mluvčí; parafrázovat mluvčího, shrnout obsah.

Druhy otázek:

ZJIŠŤOVACÍ: na vybavení faktů. (*Které znáš řeky v ČR?*)

OTEVŘENÁ: vyžaduje širokou odpověď. (*Co si myslíš o životním prostředí u nás?*)

KONVERGENTNÍ: vyžaduje se známá, jednoznačná odpověď. (*Kdo objevil Ameriku?*)

DIVERGENTNÍ: očekává se postihužení nových skutečností. (*Dovedeš vysvětlit současné výkyvy v počasí?*)

PROBLÉMOVÁ: (*Jak bys vyřešil nezaměstnanost ve vašem městě?*)

NA POSOUZENÍ SITUACE: (*Co by se stalo, kdyby J.A.K. nemusel emigrovat?*)

ROZHODOVACÍ: (*Je Vídeň hlavní město Rakouska nebo Švýcarska?*)

Je vhodné žáky na rozhovor připravit, aby počítali s jeho zaměřením, posláním a nároky. Učitel by měl být vždy připraven, rozhovor pevně a cíleně řídit a neváhat na konci doplnit učivo, popravit mylné názory.

DISKUSE se na rozdíl od rozhovoru vymezuje jako forma komunikace učitele a žáků, při níž si účastníci navzájem vyměňují názory na dané téma, na základě svých znalostí, pro svá tvrzení uvádějí argumenty, a tím společně nacházejí řešení daného problému.

Postup:

1. Zvolit zajímavé téma.

2. Řídit se jednacím řádem, tj. vymezení tématu, prezentace a výměna názorů, argumentace a zdůvodňování tvrzení, shrnutí výsledků diskuse.
3. Nutný je výcvik žáků v dovednostech diskutovat (aktivní zapojení, zrakový kontakt, sledování diskuse, naslouchání jiným, zvládnutí řečnických technik, přesná formulace myšlenek, respektování cizích názorů aj.).
4. Příprava na diskusi zahrnuje včasné oznámení tématu, příprava argumentů, znalost problematiky, promyšlení tezí aj.).
5. Je nutno promyslet řízení diskuse (udělování slova, dodržování času pro jednotlivá vystoupení, zařazení přestávek, formulování dílčích závěrů, nedovolit odklon od tématu).
6. Nezbytné je příznivé klima, časté chválení, povzbuzování, dobré organizační a prostorové zajištění.
7. Na závěr každého bodu i na závěr diskuse shrneme nejdůležitější poznatky, názory.

Hlavní zásady úspěšného dialogu a diskuse: (možno využít při stanovování pravidel komunikace ve třídě).

- Tvůj oponent není nepřítel, nýbrž partner pro hledání pravdy.
- Snaž se porozumět druhému, abys mohl jeho názor vyvracet nebo přijmout.
- Tvrzení bez věcných důkazů nevydávej za argument - jde o tvůj názor, domněnku.
- Neutíkej od tématu.
- Nesnaž se mít za každou cenu poslední slovo. Množství slov nenahradí chybějící argument.
- Nesnižuj osobní důstojnost oponenta.
- Diskuse a dialog vyžaduje disciplínu. Ovládej city a vášně, vyjadřuj se klidně a srozumitelně.
- Nezaměňuj dialog s monologem - všichni mají stejné právo se vyjádřit. Šetři časem.

METODY PRÁCE S TEXTEM

Cíl:

- číst s porozuměním,
- zjišťovat nové informace,
- učit se učit.

Postup:

1. Vyhledat slova, kterým žák nerozumí (podtrhnout je):
  - význam neznámých slov objasní někdo ze třídy,

- najdeme význam ve slovníku, v jiné odborné literatuře na internetu,
- v případě dobré spolupráce mezi třídami je možno poslat žáky „na radu“ za staršími spolužáky, za kolegou - odborníkem na danou problematiku apod.
- 2. Doplnovat neúplné informace, hledat další podstatné informace v jiných informačních zdrojích.
- 3. Hledat klíčová slova, myšlenky.
- 4. Tvořit osnovu, myšlenkovou mapu, schéma apod.
- 5. Namalovat obrázek k textu.
- 6. Shrnout obsah vlastními slovy.
- 7. Pracovat metodou učitel - žák. Jedná se o práci dvojic, kdy „učitel“ určuje, kolik textu přečíst, reprodukuje přečtený úsek, „žák“ klade otázky.
- 8. Společné čtení dvojic - každý žák čte jednu větu a okamžitě k přečtené větě utvořit otázku a odpovídat částí dané věty. (*Jabloň je ovocný strom, který roste v celé naší vlasti. Co je to jabloň? - Je to ovocný strom. Kde jabloň rostou? - Rostou v celé naší vlasti.*)
- 9. Vymýšlet kvízové otázky k textu se třemi možnými odpověďmi.
- 10. Vyhledat, které informace v textu byly nové a které z nich jsou důležité (pracovat metodou I.N.S.E.R.T.).
- 11. Dělat výpisky z textu.
- 12. Sestavit křížovku a jiné ukoly k opakování učiva.

I.N.S.E.R.T. (Vaughan & Estes, 1986)

Cíl:

- zpracovat text při prvním čtení, vnímat text pozorně a uvědomovat si, co čtu;
- rozhodovat během čtení, jaký vztah k informaci mám;
- nejdůležitější informace lze seřadit do tabulky INSERTu, která může sloužit místo zápisu.

Postup:

1. Čti s tužkou v ruce a během 1. četby se zamýšlej nad významem informací.
2. Zhruba jednou, dvakrát během odstavce označ informace **znaménky**:
  - ✓ Udělejte „**fajfku**“ na okraji textu, jestliže něco z toho, co čteš, potvrzuje to, co jsi věděl/a nebo sis myslel/a, že to víš.
  - Udělej **minus**, jestliže je informace, kterou čteš, v rozporu s tím, co sis myslel/a.
  - + Udělejte **plus**, jestliže informace, kterou čteš, je pro tebe nová a důvěřuješ jí.
  - ? Udělejte **otazník**, jestliže informaci nerozumíš, chtě/a by ses dovědět víc.
3. Značky dělej po pravém okraji a dbej na to, abys označoval/a opravdu konkrétní informaci (můžeš ji podtrhnout).

4. Prodiskutujte ve skupinách, na co jednotlivci při četbě narazili, vzájemně si vysvětlete.
5. Napiš zápis - je možné využít tabulku INSERTu, kterou žáci vyplní individuálně.
6. Čtení zápisů (tři žáci přečtou informace z 1. sloupce, tři žáci z 2. sloupce...).

Tabulka insertu:

Každý si na velký list připraví tabulku se čtyřmi sloupci. Do 1. sloupce ✓ a do druhého (+) zapíše každý žák individuálně dvě konkrétní informace (ne pouze hesla). Pod značku - napíše alespoň jednu informaci, která je v rozporu s tím, co si myslel před četbou. Do sloupce ? zformuluje otázku (= celou větu tázací ne heslo).

REFERÁTY, ZAJÍMAVOSTI

Cíl:

- číst s porozuměním,
- vybrat nejdůležitější informace,
- prezentovat informace,
- učit se učit.

Postup:

1. Vyhledat odborný text na dané téma.
2. Důkladně text přečíst a objasnit neznámé pojmy.
3. Vybrat nejdůležitější informace (žákům pomůže zadání referátu pomocí osnovy, kdy hledají zásadní informaci/e k jednotlivým bodům osnovy).
4. Připravit obrazový materiál vhodný k tématu.
5. Referát srozumitelně a dostatečně hlasitě prezentovat (možno výrazně přečíst).
6. Diskuse o problému, otázky z pléna, odpovědi na otázky.

PRÁCE NA POČÍTAČÍCH

Cíl:

- procvičovat nebo ověřovat znalosti,
- vyhledávat informace, obrazový materiál,
- učit se učit.

Postup:

Existuje mnoho výukových počítačových programů zabývajících se zeměpisem ČR. Každý program má svůj postup podle toho, jak je zaměřen. Většina z nich obsahuje nejdříve možnost nácviku např. práce s mapou a poté testovacích úloh, kde se současně vyhodnocuje úspěšnost žáka.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- Alda, Černý, Kalousek: Obrazy z českých dějin a pověstí.
Dějiny v obrazech, Albatros.
- Drijverová, M.: Naše vlast - můj domov. Čítanka k vlastivědě a dějepisu pro 4. a 5. ročník základní školy. Fortuna, Praha.
- Encyklopedie Naše vlast. Nakladatelství Svojtka.
- Maňák, J., Švec, V.: Výukové metody. Brno, Paido 2003
- Menedith, K., Steele, J.L., Temole, K.: Příručky k programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Pracovní materiály vydávané pro kurzy programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Praha 1997.
- Petty, G.: Moderní vyučování. Portál, Praha 1996.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha. VÚP 2005.
- Štorch, E.: Osada havranů.
- Dostupné učebnice vlastivědy.
Mapa ČR - nástěnná, příruční.

Základní škola a Mateřská škola,
Otnice, okres Vyškov

NAKLADATELSTVÍ
HANA MI

Kontakty:

Dr. Hana Mühlhauserová
Česká 2, 671 72 Miroslav
e-mail: muhlhauserovi@tiscali.cz
tel.: 515 334 869
mobil: 723 093 210
www.hanami.cz

www.tiskarna.sladek.cz
tel./fax: 515 225 730